

HET EUROPEES CHARTER VOOR GELIJKHEID van vrouwen en mannen op lokaal vlak

Conseil des Communes
et Régions d'Europe
Council of European
Municipalities and Regions

Presented at CEMR's general assembly,
Innsbruck May 2006

Written by CEMR in the framework of the Vth community action programme
for equality of women and men

Contact: Sandra Ceciarini
sandra.ceciarini@ccre.org

HET EUROPEES CHARTER VOOR GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN OP LOKAAL VLAK

Een Charter voor de lokale en regionale besturen in Europa:
een engagement om vanuit hun positie en samenwerkingsverbanden
een grotere gelijkheid te bekomen voor hun burgers.

Opgesteld en ondersteund door
de Raad van Europese Gemeenten en Regio's en zijn partners
Vertaling: Het bestuur Plaatselijke Besturen van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

[INLEIDING]

Het Europese Charter voor de gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven is bestemd voor lokale en regionale collectiviteiten van Europa die worden uitgenodigd om deze te ondertekenen, om publiekelijk een standpunt in te nemen over het principe van de gelijkheid van vrouwen en mannen en om op hun grondgebied de aanzet te geven tot de realisatie van de verbintenissen die in het Charter worden gedefinieerd.

Om het verwezenlijken van deze verbintenissen te verzekeren stelt elke ondertekenaar een Actieplan op waarin de prioriteiten, de acties en de middelen nodig voor de verwezenlijking worden opgenomen.

Daarenboven, verbindt elke ondertekenende overheid zich ertoe om met alle instellingen en organisaties van haar grondgebied samen te werken teneinde het bekomen van een echte gelijkheid te promoten.

Het Charter werd opgesteld in het kader van een project (2005-2006) van de Raad van Gemeenten en Regio's van Europa in samenwerking met de talrijke partners waarvan de lijst hieronder is opgenomen.

• • •

De gelijkheid van vrouwen en mannen is een fundamenteel recht voor eenieder en vormt een belangrijke waarde voor de democratie. Om ten volle verwezenlijkt te zijn,

moet dit recht niet enkel wettelijk worden erkend, maar moet het effectief worden uitgeoefend en alle aspecten van het leven betreffen: politiek, economisch, sociaal en cultureel.

Ondanks de vele voorbeelden van formele erkenning en de gemaakte vooruitgang, is de gelijkheid tussen vrouwen en mannen in het dagelijkse leven nog steeds geen realiteit. Vrouwen en mannen genieten in de praktijk niet van dezelfde voordelen. Politieke, economische en culturele ongelijkheden blijven bestaan – bijvoorbeeld de inkomensverschillen en de politieke ondervertegenwoordiging.

Deze ongelijkheden vinden hun oorsprong in sociale constructies die zich baseren op de vele stereotypen aanwezig in het gezin, de opvoeding, de cultuur, de media, de arbeidswereld, de maatschappelijke organisatie... Evenveel domeinen waarbinnen het mogelijk is op te treden met een eenieuwe aanpak en met het verwezenlijken van structurele veranderingen.

De lokale en regionale overheden, die qua overheidsoptreden het dichtst bij de bevolking staan, vormen de bestgeplaatste interventieniveaus om het voortduren en reproduceren van ongelijkheden te bestrijden en om een echte gelijkwaardige samenleving te promoten. Zij kunnen, binnen de sfeer van hun bevoegdheden en in samenwerking met het geheel

van de lokale actoren, concrete acties ten voordele van de gelijkheid van vrouwen en mannen ondernemen.

Daarenboven, het subsidiariteitsprincipe speelt een bijzonder belangrijke rol bij het werkzaam maken van het recht op gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Dit principe is op elk beleidsniveau van toepassing – Europees, nationaal, regionaal en lokaal. Lokale en regionale Europese collectiviteiten oefenen verantwoordelijkheden van diverse aard uit, maar allen kunnen en moeten zij een positieve rol spelen in de promotie van de gelijkheid door acties die een impact op het dagelijks leven van de bevolkingen zullen hebben.

Het principe van lokale en regionale autonomie is nauw verbonden met het subsidiariteitsprincipe. Het Charter van de lokale autonomie van 1985 van de Raad van Europa, ondertekend en geratificeerd door een grote meerderheid van de Europese staten, onderlijnt *“het recht en de effectieve capaciteit van de lokale collectiviteiten om, in het kader van de wet, onder hun eigen verantwoordelijkheid en ten voordele van hun bevolking, een belangrijk deel van de publieke zaak te regelen en te beheren”*. Het verwezenlijken en promoten van het recht op gelijkheid moet in het centrum van dit concept van lokale autonomie terug te vinden zijn.

De lokale en regionale democratie moeten ervoor zorgen dat de meest aangewezen keuzes worden gemaakt betreffende de meest concrete aspecten van het dagelijks

leven, zoals huisvesting, veiligheid, openbaar vervoer, de arbeids- of gezondheidswereld.

Daarenboven, de volledige deelname van vrouwen in de ontwikkeling en de verwezenlijking van het lokale en regionale beleid laat toe hun ervaring, kennis en creativiteit te laten meespelen.

Om te komen tot een samenleving gestoeld op gelijkheid is het van kapitaal belang dat de lokale en regionale collectiviteiten de gender-dimensie ten volle in hun beleid, organisatie en praktijken opnemen. In de wereld van vandaag en morgen, vormt een echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen de sleutel tot ons economisch en sociaal succes – niet enkel op Europees en nationaal vlak, maar eveneens in onze regio's, onze steden en onze gemeenten.

• • •

De Raad van Europese Gemeenten en Regio's en haar Commissie van lokale en regionale verkozenen ijveren sinds vele jaren actief voor de promotie van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen op lokaal en regionaal niveau. In 2005 creëerde de REGR een instrument bedoeld om concreet door de lokale en regionale overheden te worden gebruikt: de stad voor de gelijkheid. Door het identificeren van goede praktijken van een aantal Europese steden en gemeenten, stelt “de stad voor de gelijkheid” een methodologie voor voor

het verwezenlijken van een beleid van gelijkheid van vrouwen en mannen op lokaal en regionaal niveau. Het hierna volgende Charter baseert zich op dit werk.

De rol van de lokale en regionale collectiviteiten bij het promoten van de gelijkheid van de geslachten werd benadrukt in de Wereldverklaring van de Internationale Unie van steden en lokale besturen betreffende "de vrouwen en de lokale politiek" aangenomen in 1998. De nieuwe wereldorganisatie Verenigde Steden en lokale besturen heeft eveneens van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen één van haar voornaamste doelstellingen gemaakt.

[PREAMBULE]

De Raad van Europese Gemeenten en Regio's, die Europese lokale en regionale overheden vertegenwoordigt, in samenwerking met de volgende partners:

Nationale Vereniging van Gemeenten van de Republiek Bulgarije (NAMRB)

Vereniging van Luxemburgse Steden en Gemeenten (SYVICOL)

Unie van Gemeenten van Cyprus (UCM)

Vereniging van Poolse Steden (ZMP)

Unie van Steden en Gemeenten van de Republiek Tsjechië (SMO CR)

Spaanse Federatie van Gemeenten en Provincies (FEMP)

Vereniging van Finse Lokale en Regionale Besturen (AFLRA)

Baskische Vereniging van Gemeenten (EUDEL)

Franse Sectie van CEMR (AFCCRE)

Stad Wenen (Oostenrijk)

Stad Saint Jean de la Ruelle (Frankrijk)

Duitse Sectie van CEMR (RGRE)

Stad Frankfurt am Main (Duitsland)

Stad Cartagena (Spanje)

Centrale Unie van Gemeenten en Gemeenschappen van Griekenland (KEDKE)

Stad Valencia (Spanje)

Hongaarse Nationale Vereniging van Lokale Besturen (TÖOSZ)

Agentschap Tijd en Mobiliteit van Belfort-Montbéliard (Frankrijk)

Italiaanse Sectie van CEMR (AICCRE)

Permanent Comité voor het Euro-Mediterraan Partnerschap van Lokale en Regionale Overheden (COPPEM)

Toscaanse Federatie van AICCRE

Herinnerend aan het respect van vrijheden en fundamentele rechten waarop de Europese Gemeenschap en de Unie gefundeerd zijn, wat de promotie van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen inhoudt, en aan het feit dat de Europeze wetgeving de basis heeft gevormd van de verwezenlijkte vooruitgang op dit gebied in Europa;

Herinnerend aan het internationaal juridisch kader van de mensenrechten van de Verenigde Naties en in het bijzonder aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de Conventie tot uitroeiing van elke vorm van discriminatie tegen vrouwen, aangenomen in 1979;

Onderlijnend de bijzonder bijdrage van de Raad van Europa aan de promotie van de gelijkheid van vrouwen en mannen en aan de lokale autonomie;

Overwegende dat de gelijkheid tussen vrouwen en mannen de wil inhoudt om op te treden inzake de drie aanvullende aspecten van haar verwezenlijking, zijnde het wegwerken van rechtstreekse ongelijkheden, het uitroeien van de onrechtstreekse ongelijkheden en het totstandkomen van een politieke, juridische en sociale omgeving die positief staat ten opzichte van de pro-actieve ontwikkeling van een gelijkwaardige democratie.

Betreuend dat er een blijvende discrepantie bestaat tussen de erkenning de iure van het recht op gelijkheid en de reële en effectieve toepassing ervan;

Overwegende dat de lokale en regionale collectiviteiten in Europa een determinerende rol spelen en moeten spelen

voor de inwoners en de burgers in de verwezenlijking van het recht op gelijkheid, in het bijzonder deze tussen vrouwen en mannen en dit, op elk gebied die onder hun verantwoordelijkheid valt;

Overwegende dat een evenwichtige deelname en vertegenwoordiging van vrouwen en mannen bij de besluitvorming en op directieniveau kapitaal is voor de democratie;

Inspiratie vindend voor onze actie in de Conventie op de uitroeiing van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen van 1979, de Verklaring van Peking en platform voor actie van de Verenigde Naties van 1995, de Resoluties van de 23^e Bijzondere Zitting van de Algemene Vergadering van 2000 (Peking +5), het Charter van de Fundamentele Rechten van de Europese Unie, de Aanbeveling van de Raad van december 1996 betreffende de evenwichtige deelname van vrouwen en mannen bij de besluitvorming en de Wereldverklaring van de Internationale Vereniging van steden en lokale overheden van 1998 betreffende vrouwen in het lokale bewind;

Wensend de 25^e verjaardag van de inwerkingtreding in september 1981 van de Wegwerking van alle discriminaties tegen vrouwen van de Verenigde Naties onder het voetlicht te brengen;

Heeft dit Europese Charter voor de gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven opgesteld en nodigt de Europese lokale en regionale collectiviteiten uit deze te ondertekenen en te verwezenlijken.

[DEEL 1]

PRINCIPES

Wij, de ondertekenaars van dit Handvest voor de gelijkheid van vrouwen en mannen in het plaatselijke leven, erkennen in wat nu volgt de basisprincipes van onze acties:

1. De gelijkheid van vrouwen en mannen vormt een basisrecht.

Dit recht moet bewerkstelligd worden door de plaatselijke en regionale executieven in alle domeinen waarvoor ze bevoegd zijn, inclusief hun verplichting om alle vormen van discriminatie te doen verdwijnen, ongeacht of het gaat om rechtstreekse dan wel onrechtstreekse discriminatie.

2. Teneinde de gelijkheid van vrouwen en mannen te garanderen, moet rekening worden gehouden met de vele discriminaties en hindernissen.

Er moet bij de aanpak van de gelijkheid van vrouwen en mannen rekening worden gehouden met de veelvuldige discriminaties en vooroordelen, naast die met betrekking tot het geslacht, die gebaseerd zijn op het ras, de huidskleur, de etnische en sociale origine, de genetische kenmerken, de taal, de godsdienst of overtuiging, de politieke opinie of enige andere opinie, het behoren tot een nationale minderheid, het fortuin, de afkomst, een handicap, de leeftijd, de seksuele voorkeur en het socio-economisch statuut.

3. De evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in de besluitvorming is een basisvoorwaarde voor een democratische samenleving.

Het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen vereist dat de plaatselijke en regionale overheden de nodige maatregelen treffen en alle gepaste strategieën aannemen om een evenwichtige vertegenwoordiging en deelname van vrouwen en mannen te bevorderen op alle niveaus van de besluitvorming.

4. Het wegwerken van seksuele stereotypes is absoluut nodig voor het creëren van gelijkheid van vrouwen en mannen.

De plaatselijke en regionale overheden moeten het wegwerken van stereotypes en de obstakels waarop de ongelijkheid van de status en het lot van de vrouwen zijn gebaseerd bevorderen, en die leiden tot een ongelijke inschatting van de taken van vrouwen en mannen op politiek, economisch, sociaal en cultureel vlak.

5. Het opnemen van de genderdimensie in alle activiteiten van de plaatselijke en regionale overheden is nodig om de gelijkheid van vrouwen en mannen te doen groeien

Er moet rekening worden gehouden met de genderdimensie bij het uitwerken van het beleid, de methodes en de instrumenten die een impact hebben op het dagelijks leven van de plaatselijke bevolking – bijvoorbeeld door technieken om gender op te nemen in alle beleidslijnen¹ en door rekening te houden met gender bij het opstellen en analyseren van de begroting². Hiertoe moet de beleving van het plaatselijke leven van de vrouwen, inclusief hun bestaans- en werkomstandigheden geanalyseerd worden en mee in beschouwing worden genomen.

6. Gepast gefinancierde actieplannen en programma's zijn de benodigde instrumenten om de gelijkheid van vrouwen en mannen te doen groeien

De plaatselijke en regionale executieven moeten actieplannen en programma's opstellen, met de financiële en menselijke middelen en resources die nodig zijn voor hun uitvoering.

Deze principes vormen de basis waarop de in het Derde Deel uiteengezette Artikelen berusten.

¹ **Gender Mainstreaming:** In July 1997, the United Nations Economic and Social Council (ECOSOC) defined the concept of gender mainstreaming as follows: «Mainstreaming a gender perspective is the process of assessing the implications for women and men of any planned action, including legislation, policies or programmes, in any area and at all levels. It is a strategy for making the concerns and experiences of women as well as of men an integral part of the design, implementation, monitoring and evaluation of policies and programmes in all political, economic and societal spheres, so that women and men benefit equally, and inequality is not perpetuated. The ultimate goal of mainstreaming is to achieve gender equality.»

² **Gender Budgeting:** "Gender budgeting is an application of gender mainstreaming in the budgetary process. It means a gender-based assessment of budgets, incorporating a gender perspective at all levels of the budgetary process and restructuring revenues and expenditures in order to promote gender equality."

[DEEL 2]

DE UITVOERING VAN HET HANDVEST EN ZIJN VERBINTENISSEN

De ondertekenaar verbindt er zich toe de hierna volgende specifieke maatregelen te treffen om de bepalingen van dit Handvest uit te voeren:

1. Binnen een redelijke termijn (niet langer dan twee jaar) volgend op de datum van de ondertekening, verbindt de ondertekenaar van dit Handvest zich ertoe zijn Actieplan voor de gelijkheid op te stellen en goed te keuren en het vervolgens uit te voeren.
2. Het Actieplan voor de gelijkheid moet de doelstellingen en prioriteiten van de ondertekenaar bevatten, evenals de maatregelen die hij wil treffen en de beschikbaar gestelde middelen om het Handvest en zijn verbintenissen werkzaam te maken. Het Plan bevat tevens de voorgestelde planning voor de uitvoering. Indien de ondertekenaar al over een Actieplan voor de gelijkheid beschikt, dient hij dit te herzien om te garanderen dat alle relevante onderwerpen uit dit Handvest erin aan bod komen.
3. Elke ondertekenaar zal brede peilingen uitvoeren alvorens zijn Actieplan voor de gelijkheid goed te keuren, en zal dit wijd verspreiden na de goedkeuring ervan. Hij zal ook regelmatig openbaar verslag uitbrengen van de vooruitgang die wordt geboekt bij de uitvoering van het Plan.
4. Elke ondertekenaar zal zijn Actieplan voor de gelijkheid herzien indien de omstandigheden dit vereisen, en zal een bijkomend plan opstellen voor elke volgende periode.
5. Elke ondertekenaar verbindt er zich principieel toe mee te werken aan het gepaste evaluatiesysteem dat zal worden opgesteld om de voortgang van de toepassing van dit Handvest te volgen, en om de diverse plaatselijke en regionale executieven in Europa te helpen onderling kennis uit te wisselen over de meest efficiënte middelen om een grotere gelijkheid van vrouwen en mannen te verwezenlijken. Hiertoe moeten de Actieplannen voor de gelijkheid en andere relevante openbare documenten toegankelijk zijn.
6. Elke ondertekenaar dient de Raad van Gemeenten en Regio's van Europa schriftelijk op de hoogte te brengen van het feit dat hij het Handvest heeft goedgekeurd, van de datum van de ratificering en van het aangewezen contactpunt voor alle toekomstige samenwerking met betrekking tot het Handvest.

[DEEL 3]

DEMOCRATISCHE VERANTWOORDELIJKHEID

Artikel 1

1. De ondertekenaar erkent dat het recht op gelijkheid een basisvoorwaarde is voor de democratie, en dat een democratische samenleving het zich niet kan permitteren de vaardigheden, de kennis, de ervaring en de creativiteit van de vrouwen te negeren. Hiertoe moet hij op grond van de gelijkheid de opname, vertegenwoordiging en deelname van vrouwen van uiteenlopende achtergronden en uit verschillende leeftijdsgroepen garanderen op alle niveaus van de politieke en openbare besluitvorming.
2. De ondertekenaar verbindt er zich bijgevolg in zijn hoedanigheid van democratisch verkozen verantwoordelijk voor de bevordering van het welzijn van zijn bevolking en zijn grondgebied toe om de concrete toepassing van dit recht in al zijn activiteitsdomeinen te bevorderen – als democratisch vertegenwoordiger van de plaatselijke gemeenschap, als leverancier en besteller van diensten, als planner en regulator en als werkgever.

POLITIEKE ROL

Artikel 2 – Politieke vertegenwoordiging

1. De ondertekenaar erkent het gelijke recht voor vrouwen en mannen om te stemmen, om kandidaat te zijn en om verkozen te worden.
2. De ondertekenaar erkent het gelijke recht voor vrouwen en mannen om mee te werken aan de formulering en de implementatie van het beleid, om openbare mandaten te bekleden en om alle functies op alle niveaus van de uitvoerende macht uit te oefenen.
3. De ondertekenaar erkent het principe van de evenwichtige vertegenwoordiging in alle verkozen instellingen die deelnemen aan de openbare besluitvorming.
4. De ondertekenaar verbindt er zich toe alle nodige maatregelen te nemen om de hierboven vermelde rechten te verdedigen en te ondersteunen, onder andere:
 - Vrouwen aanmoedigen op zich in te schrijven op de kiezerslijsten, hun individuele stemrecht te gebruiken en zich kandidaat te stellen voor verkiesbare mandaten en functies
 - De politieke partijen en groepen aanmoedigen om het principe van de evenwichtige vertegenwoordiging

van vrouwen en mannen aan te nemen en toe te passen

- Hiertoe de politieke partijen en groepen aanmoedigen om alle wettelijke maatregelen te nemen, inclusief het toepassen van quota wanneer deze aangewezen lijken, teneinde het aantal vrouwen te verhogen dat als kandidaat geselecteerd en vervolgens verkozen wordt
 - De regels van de eigen procedures en gedragsstandaarden vaststellen opdat dat verkozen kandidates en vertegenwoordigsters niet ontmoedigd zouden worden door stereotiepe gedragsvormen of taal, of door eender welke vorm van pesterijen
 - Maatregelen aannemen die het voor de verkozen vertegenwoordig(st)ers mogelijk maken hun privé-leven, beroepsleven en openbaar leven te verzoenen, bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat de werkuren, de werkmethodes en de opvangsystemen voor kinderen en personen ten last alle verkozen vertegenwoordig(st)ers in staat stellen hun functies ten volle te kunnen uitoefenen.
5. De ondertekenaar verbindt er zich toe het principe van de evenwichtige vertegenwoordiging te bevorderen en toe te passen bij de eigen besluitvormende en overlegorganen, en bij de benoemingen voor externe organen.

Waar een overheid tot op heden nog geen evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen heeft bereikt, verbindt zij zich er evenwel toe het bovenvermelde principe toe te passen op een manier die niet minder gunstig kan zijn dan in de huidige toestand voor de sekse die in de minderheid is.

6. De ondertekenaar verbindt er zich bovendien toe ervoor te zorgen dat geen enkele openbare of politieke betrekking waartoe hij een vertegenwoordiger benoemt of kiest, principieel of in de praktijk voor een bepaalde sekse voorbehouden wordt of gezien wordt als de normale rol van een bepaalde sekse, wegens stereotiepe attitudes.

Artikel 3 – Deelname aan het politieke en burgerlijke leven

1. De ondertekenaar erkent dat het recht van de burgers om deel te nemen aan het openbare bestuur een democratisch basisrecht is en dat vrouwen en mannen het recht hebben in gelijke mate deel te nemen aan het beleid en het openbare leven in hun regio, hun gemeente en hun plaatselijke gemeenschap.
2. Wat betreft de verschillende vormen van openbare inspraak in de eigen aangelegenheden, bijvoorbeeld via adviescomités, wijkraden, e-participatie of projecten voor participatieve planning, verbindt de ondertekenaar zich ertoe ervoor te zorgen dat vrouwen en mannen er in de praktijk gelijk aan kunnen

deelnemen. Indien de middelen die deze deelname mogelijk maken niet leiden tot gelijkheid, neemt hij de taak op zich om nieuwe methodes te ontwikkelen en te testen om deze te bereiken.

3. De ondertekenaar begint met het bevorderen van de actieve deelname aan het politieke en burgerlijke leven van vrouwen en mannen die behoren tot alle groepen van de gemeenschap, in het bijzonder vrouwen en mannen die lid zijn van minderheidsgroepen die anders uitgesloten zouden kunnen worden.

Artikel 4 – Openbare verbintenis voor de gelijkheid

1. De ondertekenaar moet, als democratisch vertegenwoordiger van zijn gemeente of zijn grondgebied, de openbare en formele verbintenis aangaan om het principe van de gelijkheid van vrouwen en mannen in het openbare leven toe te passen. Dit omvat:

- Het aankondigen van de ondertekening van dit Handvest door de ondertekenaar na bespreking en goedkeuring hiervan door de hoogste representatieve instelling
- De verbintenis om de verplichtingen vervat in dit Handvest uit te voeren, en op regelmatige basis publiek verslag uit te brengen van de vooruitgang die is verwezenlijkt bij de uitvoering van het Actieplan voor de gelijkheid

- De belofte dat de ondertekenaar en de verkozen leden van de overheid een goed gedrag inzake de gelijkheid van de seksen zullen aannemen en steunen.

2. De ondertekenaar zal zijn democratisch mandaat gebruiken om de andere openbare en politieke instellingen, privé-organisaties en de organisaties uit het maatschappelijk middenveld aan te sporen maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat het recht op gelijkheid voor vrouwen en mannen in de praktijk wordt toegepast.

Artikel 5 – Samenwerken met partners om gelijkheid te bevorderen

1. De ondertekenaar neemt de verantwoordelijkheid om samen te werken met al zijn partners uit de openbare sector, de privé-sector en de partners uit het maatschappelijk middenveld om een grotere gelijkheid van vrouwen en mannen te bevorderen in alle aspecten van het leven op zijn grondgebied. Hiertoe zal hij in het bijzonder samenwerking nastreven met zijn sociale partners.
2. De ondertekenaar zal de partnerinstellingen en -organisaties raadplegen, inclusief zijn sociale partners, om zijn Actieplan voor de gelijkheid op punt te stellen en te herzien, en in verband met de andere grote thema's die verband houden met gelijke kansen.

Artikel 6 – Stereotypes tegengaan

1. De ondertekenaar verbindt er zich toe vooroordelen, praktijken, het gebruik van verbale uitdrukkingen en beelden die gebaseerd zijn op de meerderwaardigheid of minderwaardigheid van een van beide seksen of op stereotiepe vrouwelijke of mannelijke rollen tegen te gaan en te verhinderen.
2. Hiertoe zorgt de ondertekenaar ervoor dat zijn eigen communicatie, zowel openbaar als intern, volledig conform is aan deze verbintenis, en dat hij positieve genderbeelden en -voorbeelden bevordert.
3. De ondertekenaar zal zijn medewerk(st)ers via opleidingen of andere middelen helpen om stereotiepe attitudes en gedragingen te identificeren en te doen verdwijnen, en zal de gedragsstandaarden in dit opzicht aanpassen.
4. De ondertekenaar zal activiteiten en campagnes tot stand brengen die bedoeld zijn om de mensen bewust te maken van de contraproductieve werking van genderstereotypes voor de verwezenlijking van gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

Artikel 7- Goede administratie en raadpleging

1. De ondertekenaar erkent het recht voor vrouwen en mannen dat hun zaken gelijk, onpartijdig en rechtvaardig behandeld worden, binnen een gepaste termijn. Dit omvat:
 - Het recht om gehoord te worden alvorens een individuele beslissing wordt genomen die hen betreft en die negatieve gevolgen kan hebben.
 - De plicht voor de overheid om de redenen voor haar beslissing mee te delen.
 - Het recht om geïnformeerd te worden over de onderwerpen die hen betreffen.
2. De ondertekenaar erkent dat, voor wat onder zijn bevoegdheden valt, de kwaliteit van zijn beleid en zijn besluitvorming waarschijnlijk verbeterd worden indien de personen waarop deze betrekking hebben de kans krijgen geraadpleegd worden, en dat het uiterst belangrijk is dat vrouwen en mannen in de praktijk gelijke toegang hebben tot relevante informatie, en een gelijke mogelijkheid om hierop te reageren.

3. De ondertekenaar verbindt er zich bijgevolg toe de volgende maatregelen als gepast te beschouwen:

- Ervoor zorgen dat de modaliteiten voor het medelen van informatie rekening houden met de noden van vrouwen en mannen, inclusief hun respectieve toegang tot informatie- en communicatietechnologie.
- Er bij raadplegingen voor zorgen dat de standpunten die het minst kan hebben om gehoord te worden volledig in beschouwing worden genomen tijdens het raadplegingsproces, en dat wettelijke positieve acties worden ondernomen om deze deelname te garanderen.
- Indien nodig afzonderlijke raadplegingen voeren voor vrouwen.

ALGEMEEN KADER VOOR DE GELIJKHEID

Artikel 8 – Algemene verbintenissen

1. Met betrekking tot zijn bevoegdheden erkent, respecteert en bevordert de ondertekenaar de relevante rechten en principes van de gelijkheid van vrouwen en mannen, en bestrijdt de hindernissen en de discriminatie die verband houdt met gender.
2. De in dit Handvest uitgezette verbintenissen zijn van toepassing op de ondertekenaar waar ze deels of volledig onder zijn wettelijke bevoegdheid vallen.

Artikel 9 - Genderanalyse

1. De ondertekenaar verbindt er zich toe binnen het domein van zijn bevoegdheden een genderanalyse uit te voeren, zoals in dit artikel beschreven.
2. Hiertoe stelt de ondertekenaar een planning op voor de uitvoering van zijn genderanalyses, rekening houdend met zijn eigen prioriteiten, middelen en kalenders, om opgenomen te worden of in beschouwing te worden genomen in zijn Actieplan voor de gelijkheid.
3. De genderanalyses dienen de volgende maatregelen te omvatten, die als relevant worden beschouwd:
 - Het herzien van het beleid en de procedures, gebruiken en modellen die momenteel in gebruik zijn, teneinde te beoordelen of er onrechtvaardige

discriminaties in vervat zitten, of ze gebaseerd zijn op genderstereotypes en of ze adequaat rekening houden met de specifieke behoeften van vrouwen en mannen.

- Het herzien van de toewijzing van middelen, financiële of andere, voor de bovenvermelde doelen.
- Het vaststellen van prioriteiten en indien wenselijk doelstellingen, om de pertinente vragen aan te pakken die bij deze herzieningen naar voren komen, en om identificeerbare verbeteringen aan te brengen bij het leveren van diensten.
- Reeds in een vroeg stadium een analyse uitvoeren van elk voorstel dat van belang is voor een nieuw of gewijzigd beleid, voor de procedures en de wijzigingen in de toewijzing van middelen, teneinde de potentiële weerslag na te gaan op vrouwen en mannen, en om de eindbeslissingen te nemen in het licht van deze analyse.
- Rekening houden met de noden of belangen van de personen die veelvuldige discriminaties of moeilijkheden ondervinden.

Artikel 10 – Veelvuldige discriminaties of obstakels

1. De ondertekenaar erkent dat discriminatie gebaseerd op motieven zoals het geslacht, het ras, de etnische en sociale origine, de genetische kenmerken, de taal, de godsdienst of overtuiging, de politieke opinie of enige andere opinie, het behoren tot een nationale minderheid, het fortuin, de afkomst, een handicap, de leeftijd, de seksuele voorkeur verboden is.
 2. Bovendien erkent de ondertekenaar dat ondanks dit verbod heel wat vrouwen en mannen veelvuldige discriminaties ondervinden en obstakels tegenkomen, inclusief socio-economische handicaps die een rechtstreekse impact hebben op hun capaciteit om de andere rechten te genieten die in dit Handvest worden gedefinieerd en gepreciseerd.
 3. De ondertekenaar verbindt er zich toe om met betrekking tot zijn bevoegdheden alle gepaste acties te ondernemen om de gevolgen van veelvuldige discriminaties of obstakels te bestrijden. Dit omvat:
 - Ervoor zorgen dat de veelvuldige discriminaties en obstakels aangepakt worden door zijn Actieplan voor de gelijkheid en zijn genderanalyses.
 - Ervoor zorgen dat de vragen die worden opgeroepen door de veelvuldige discriminaties en obstakels in beschouwing worden genomen bij de uitvoering van acties of maatregelen die vermeld worden in de andere artikelen van dit Handvest.
- openbare informatiecampagnes te voeren om stereotypen te bestrijden en om gelijke behandeling van die vrouwen en mannen na te streven die te maken hebben met veelvuldige discriminaties of obstakels.
 - Specifieke maatregelen treffen om tegemoet te komen aan de bijzondere noden van immigranten.

DE TAAK VAN DE WERKGEVER

Artikel 11

1. In zijn hoedanigheid als werkgever erkent de ondertekenaar het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen in alle aspecten van de tewerkstelling, inclusief de werkorganisatie en de arbeidsvoorwaarden.

2. De ondertekenaar erkent het recht op verzoening tussen het professionele, het sociale en het privé-leven, evenals het recht op waardigheid en veiligheid op het werk.

3. De ondertekenaar verbindt er zich toe alle redelijke maatregelen te treffen, inclusief positieve acties binnen de grenzen van zijn wettelijke bevoegdheden, teneinde de bovenvermelde rechten te concretiseren.

4. De bij 3. vermelde maatregelen omvatten het volgende:

(a) Het herzien van het beleid en de procedures met betrekking tot de tewerkstelling bij zijn organisatie, evenals het ontwikkelen en uitvoeren van het onderdeel "tewerkstelling" van zijn Plan voor de gelijkheid, teneinde ongelijkheden binnen een gepaste termijn aan te pakken, met name volgende zaken:

- Een gelijke bezoldiging, inclusief gelijk loon voor gelijk werk

- Bepalingen die het mogelijk maken de lonen en bezoldigingen, de betalingswijzen en de pensioneringswijzen te herzien

- Maatregelen om op gelijke en transparante wijze bevorderingen en mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling te garanderen

- Maatregelen om een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen te garanderen op alle niveaus, met name om onevenwichten te corrigeren op de hogere kaderniveaus

- Maatregelen om eender welke beroepssegregatie gebaseerd op sekse tegen te gaan, en om het personeel aan te moedigen te solliciteren voor en te werken in niet-traditionele betrekkingen

- Maatregelen om billijke aanwervingen te garanderen

- Maatregelen om gepaste, gezonde en veilige werkomstandigheden te garanderen

- Procedures voor overleg met de werknemers en hun vakbonden, met een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in elk overleg- of onderhandelingsorgaan

- (b) Een verbod op ongewenst seksueel gedrag op de arbeidsplaats via een openbare verklaring over het onaanvaardbare karakter van een dergelijk gedrag, door steun te geven aan slachtoffers, het invoeren en implementeren van een transparant beleid voor de bestraffing van daders, en inspanningen om de bewustwording over deze kwestie aan te moedigen
- (c) Het nastreven van een personeelssamenstelling die op alle niveaus de sociale, economische en culturele diversiteit van de plaatselijke bevolking weerspiegelt.
- (d) Hulp bij het verzoenen van professioneel, sociaal en privé-leven via:
- Het opzetten van een beleid dat indien nodig aanpassingen van de arbeidstijd en regelingen voor hulp aan personen die van de werknemers afhangen mogelijk maakt
 - Het aanmoedigen van mannen om gebruik te maken van hun recht op afwezigheid om hulp te verlenen aan personen ten laste.

LEVERING VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

Artikel 12

1. De ondertekenaar erkent dat hij bij het uitvoeren van zijn taken en verplichtingen i.v.m. overheidsopdrachten, inclusief de contracten voor de aankoop van producten, het leveren van diensten of de uitvoering, verantwoordelijk is voor het bevorderen van gelijke kansen voor vrouwen en mannen.
2. De ondertekenaar erkent dat deze verantwoordelijkheid een bijzonder belang krijgt wanneer wordt voorgesteld aan een andere juridische entiteit de levering van een belangrijke openbare dienst af te staan, waarvoor de ondertekenaar wettelijk verantwoordelijk is. In dergelijke gevallen zorgt de ondertekenaar ervoor dat de juridische entiteit die het contract in de wacht sleept (ongeacht het juridische statuut) de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen moet garanderen net zoals de ondertekenaar dat zou hebben moeten doen indien hij zelf de betrokken dienst had geleverd.
3. Bovendien zorgt de ondertekenaar ervoor telkens als hij het nodig acht de volgende maatregelen toe te passen:
 - (a) Voor elk belangrijk contract dat hij plant te ondertekenen, de genderimplicaties in beschouwing te nemen, evenals de mogelijkheden die dit contract biedt om gelijkheid op wettelijke wijze te bevorderen
 - (b) Zich ervan vergewissen dat de doelstellingen inzake de gelijkheid van de seksen opgenomen worden in de contractuele specificaties
 - (c) Zich ervan vergewissen dat de andere bepalingen en voorwaarden van het contract in kwestie rekening houden met deze doelstellingen en ze weerspiegelen
 - (d) De macht die wordt toegekend via de Europese wetgeving op de overheidsopdrachten gebruiken om prestatievoorwaarden te preciseren inzake sociale overwegingen
 - (e) Het personeel of de adviseurs die de offerte oproepen van overheidsopdrachten en de huurcontracten behandelen bewustmaken voor de genderaspecten van hun werk, onder andere door training terzake te verstrekken
 - (f) Zich ervan vergewissen dat het hoofdcontract de vereiste bevat dat de onderaannemers tegemoetkomen aan de relevante verplichtingen ter bevordering van de gelijkheid van de seksen.

DE TAAK VAN DE DIENSTLEVERANCIER

Artikel 13 – Onderwijs en levenslang leren

1. De ondertekenaar erkent het recht op onderwijs voor iedereen, en erkent bovendien het recht voor iedereen op een doorlopende beroepsopleiding. De ondertekenaar erkent dat het recht op onderwijs een vitale functie vervult in alle levensfasen opdat echte gelijke kansen worden gegarandeerd, opdat vaardigheden worden bezorgd voor het leven en het werk, en opdat nieuwe mogelijkheden worden opengesteld voor de professionele ontwikkeling.
2. De ondertekenaar verbindt er zich toe om binnen zijn bevoegdheidsdomeinen gelijke toegang tot onderwijs, beroepsopleiding en doorlopende vorming te garanderen of bevorderen voor vrouwen en mannen, voor meisjes en jongens.
3. De ondertekenaar erkent de nood om elk stereotypisch concept van de taken van vrouwen en mannen in alle vormen van onderwijs weg te werken. Hiertoe zorgt hij ervoor waar nodig de volgende maatregelen te nemen of te bevorderen:
 - Het herzien van educatief materiaal, van de onderwijsprogramma's en andere programma's, van de onderwijsmethodes teneinde te garanderen dat deze stereotypische attitudes en gebruiken bekampen

- Het voeren van specifieke acties om niet-conventionele loopbaankeuzes aan te moedigen
 - Het specifiek opnemen, tijdens de lessen wellevendheid en burgerschap, van elementen die het belang van een gelijke deelname van vrouwen en mannen aan de democratie benadrukken
4. De ondertekenaar erkent dat de manier waarop de scholen en andere onderwijsinstellingen geleid worden een belangrijk model vormt voor kinderen en jongeren. Hij zorgt er bijgevolg voor een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen te bevorderen op alle niveaus van de directie en van het bestuur van de onderwijsinstellingen.

Artikel 14 - Gezondheidszorg

1. De ondertekenaar erkent dat iedereen het recht heeft op een uitstekende fysieke en mentale gezondheid en bevestigt dat de toegang van vrouwen en mannen tot hoogstaande medische zorg, behandelingen en preventie uiterst belangrijk is voor de concretisering van dit recht.
2. De ondertekenaar erkent dat om de gelijke kansen voor vrouwen en mannen te garanderen door het voor hen mogelijk te maken in een goede gezondheid te verkeren, de medische en gezondheidsdiensten

rekening moeten houden met hun verschillende behoeften. Hij erkent bovendien dat deze noden niet enkel hun oorsprong vinden in biologische verschillen maar ook in verschillende leef- en werkomstandigheden, evenals in stereotypische attitudes en veronderstellingen.

3. De ondertekenaar verbindt er zich toe binnen zijn bevoegdheden alle gepast acties te ondernemen om voor zijn bestuurden het hoogst mogelijke gezondheidspeil te bevorderen en te garanderen. Hiertoe verbindt de ondertekenaar zich ertoe de volgende maatregelen tot een goed einde te brengen of te bevorderen:

- Een op gender gebaseerde benadering opnemen in de planning, de toewijzing van middelen en de levering van medische en gezondheidsdiensten
- De waarborg dat de activiteiten bedoeld om de gezondheid te bevorderen, inclusief die welke een goede voeding en het belang van lichaamsbeweging willen aanmoedigen, erkennen dat vrouwen en mannen verschillende attitudes en behoeftes hebben.
- De waarborg dat de gespecialiseerde personeelsleden, inclusief zij die werken voor de bevordering van een goede gezondheid, de modaliteiten erkennen volgens welke gender invloed heeft op de medische

en gezondheidszorgen, en rekening houden met de verschillende wijze waarop vrouwen en mannen deze zorgen ervaren.

- De waarborg dat vrouwen en mannen toegang hebben tot aangepaste informatie over gezondheidskwesties

Artikel 15 – Sociale bijstand en diensten

1. De ondertekenaar erkent dat iedereen het recht heeft te beschikken over de nodige sociale diensten en indien nodig bijstand kan krijgen van een sociale dienst

2. De ondertekenaar erkent dat vrouwen en mannen verschillende noden kunnen hebben die voort kunnen komen uit verschillende economische, sociale en andere factoren. Bijgevolg zal de ondertekenende organisatie, teneinde voor vrouwen en mannen een gelijke toegang tot sociale bijstand en sociale diensten te garanderen, alle nodige maatregelen treffen om te zorgen voor:

- Het opnemen van een op gender gebaseerde benadering in de planning, de financiering en de verstrekking van sociale bijstand en sociale diensten.

- De waarborg dat de personeelsleden die betrokken zijn bij het verstrekken van sociale bijstand en sociale diensten de modaliteiten erkennen volgens welke gender invloed heeft op deze diensten, en rekening houden met de verschillende wijze waarop vrouwen en mannen deze diensten ervaren.

Artikel 16 - Kinderopvang

1. De ondertekenaar erkent de essentiële rol van kwaliteitsvolle, financieel haalbare systemen voor kinderopvang die toegankelijk zijn voor alle ouders en andere personen die zich met kinderen bezighouden, ongeacht hun financiële toestand, met betrekking tot de bevordering van echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen en om een evenwicht te vinden tussen hun professionele, openbare en privé-levens. De ondertekenaar erkent bovendien de bijdrage die kinderopvang levert aan het economische en sociale leven en tot het creëren van een sociale weefsel binnen de plaatselijke gemeenschap en in de gehele samenleving.
2. De ondertekenaar verbindt er zich toe om van het leveren en het bevorderen van dergelijke opvangsystemen, rechtstreeks of via andere leveranciers, een van zijn prioriteiten te maken. Hij verbindt er zich bovendien toe om het leveren van dergelijke systemen door anderen aan te moedigen, inclusief het leveren of ondersteunen van opvangsystemen door de plaatselijke werkgevers.

3. De ondertekenaar erkent bovendien dat de opvoeding van de kinderen een gedeelde verantwoordelijkheid is van vrouwen, mannen en de samenleving in haar geheel, en verbindt er zich toe gender-stereotypes weg te werken die stellen dat kinderopvang hoofdzakelijk een verantwoordelijkheid voor vrouwen is.

Artikel 17 – Verzorging van andere personen ten laste

1. De ondertekenaar erkent dat vrouwen en mannen de verantwoordelijkheid dragen zorg te dragen voor nog andere personen ten laste dan hun kinderen, en dat deze verantwoordelijkheid hun capaciteit kan aantasten om voluit hun rol te spelen in de samenleving.
2. De ondertekenaar erkent bovendien dat deze verantwoordelijkheid in onevenwichtige mate bij de vrouwen wordt gelegd, en hierdoor een obstakel vormt voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.
3. De ondertekenaar zorgt ervoor dat deze ongelijkheid op gepaste wijze wordt weggewerkt:
 - Door van het voorzien en bevorderen van kwalitatief hoogstaande en betaalbare verzorgingssystemen, rechtstreeks of via andere leveranciers, een van zijn prioriteiten te maken

- Door steun te voorzien en kansen te bieden aan hen die lijden onder een sociaal isolement wegens hun verantwoordelijkheden terzake
- Door campagne te voeren tegen de stereotypes die veronderstellen dat de verzorging van personen ten laste in de eerste plaats een verantwoordelijkheid is voor vrouwen

Artikel 18 – Sociale inclusie

1. De ondertekenaar erkent dat elkeen het recht heeft om beschermd te worden tegen armoede en sociale uitsluiting, en dat vrouwen bovendien over het algemeen vlugger het slachtoffer zullen worden van sociale uitsluiting omdat ze in mindere mate dan mannen toegang hebben tot middelen, goederen, diensten en mogelijkheden.
2. De ondergetekende verbindt er zich dus toe, in heel zijn domein van diensten en bevoegdheden, en in samenwerking met de sociale partners, om de nodige maatregelen te nemen in het kader van een globaal gecoördineerde benadering om:
 - Voor al diegenen die sociale uitsluiting of armoede ondervinden of dreigen te ondervinden, de daadwerkelijke toegang tot tewerkstelling, huisvesting, opleiding, onderwijs, cultuur, informatie

en communicatietechnologie, sociale en medische bijstand te bevorderen

- De specifieke noden en de toestand van vrouwen die lijden onder sociale uitsluiting erkennen
- De integratie van geïmmigreerde vrouwen en mannen bevorderen, door rekening te houden met hun specifieke noden

Artikel 19 - Huisvesting

1. De ondertekenaar erkent het recht op huisvesting, en bevestigt dat de toegang tot goede huisvesting een van de meest fundamentele menselijke behoeften is, van levensbelang voor het welzijn van het individu en het gezin
2. De ondertekenaar erkent bovendien dat vrouwen en mannen vaak specifieke en verschillende noden hebben inzake huisvesting, waar volledig rekening mee moet worden gehouden, onder andere omdat:
 - (a) Vrouwen gemiddeld over een kleiner inkomen en minder financiële middelen beschikken dan mannen, en hierdoor nood hebben aan huisvesting die met hun middelen overeenstemt;

(b) Vrouwen het gezinshoofd zijn van de meeste eenoudergezinnen, met bijgevolg een behoefte aan toegang tot sociale woningen;

(c) Maatschappelijk kwetsbare mannen vaak oververtegenwoordigd zijn bij de daklozen.

3. De ondertekenaar verbindt er zich bijgevolg toe indien nodig:

(a) Voor iedereen de toegang toe een kwalitatieve huisvesting van geschikte omvang te bevorderen of te voorzien, in een behoorlijke omgeving waar de onmisbare diensten beschikbaar zijn.

(b) De nodige maatregelen te nemen om het ontbreken van een vaste woonplaats te voorkomen, in het bijzonder door bijstand te verlenen aan daklozen en zich hierbij te baseren op criteria inzake behoeften, kwetsbaarheid en non-discriminatie.

(c) Binnen zijn bevoegdheden invloed uit te oefenen op de prijs van de woningen om deze toegankelijk te maken voor personen die niet over voldoende middelen beschikken.

4. De ondertekenaar zorgt er tevens voor het gelijke recht te bevorderen en te garanderen voor vrouwen en mannen om huurder of eigenaar te worden of om op enige andere wijze over hun woning te beschikken.

Hiertoe verbindt hij er zich toe zijn macht en invloed aan te wenden om voor vrouwen een gelijke toegang tot leningen en andere vormen van financiële bijstand en krediet te garanderen met het oog op het kopen van een woning.

Artikel 20 – Cultuur, sport en vrije tijd

1. De ondertekenaar erkent het recht voor elkeen om deel te nemen aan het culturele leven en te genieten van kunst.

2. De ondertekenaar erkent bovendien de rol die sport speelt voor het verrijken van het gemeenschapsleven en het garanderen van het recht op gezondheid zoals dit in artikel 14 werd bepaald. Hij erkent dat vrouwen en mannen recht hebben op een gelijke toegang tot culturele, sportieve en vrijetijdsactiviteiten en –faciliteiten.

3. Hij erkent dat vrouwen en mannen een verschillende beleving en verschillende interesses hebben op het vlak van cultuur, sport en vrije tijd, en dat deze kunnen voortspruiten uit genderstereotiepe attitudes en acties. Hij verbindt er zich bijgevolg toe indien nodig maatregelen te bevorderen of uit te voeren die het mogelijk maken:

- Zo veel als redelijk mogelijk is te garanderen dat vrouwen en mannen, en jongens en meisjes kunnen

profiteren van het aanbod van en de gelijke toegang tot culturele, sportieve en vrijetijdsactiviteiten en -faciliteiten.

- Vrouwen en mannen, jongens en meisjes aan te moedigen in gelijke mate deel te nemen aan sport en culturele activiteiten, inclusief die welke traditioneel als hoofdzakelijk "voor vrouwen" of "voor mannen" worden beschouwd.
- Kunst-, cultuur- en sportverenigingen aanmoedigen om cultuur- en sportactiviteiten te bevorderen die een stereotiep beeld van vrouwen en mannen in vraag stellen.
- De openbare bibliotheken aanmoedigen om genderstereotypes in vraag te stellen via hun boekenaanbod en andere documenten, evenals via hun andere promotionele activiteiten.

Artikel 21- Veiligheid

1. De ondertekenaar erkent dat elke vrouw en elke man het recht heeft op persoonlijke veiligheid en vrijheid van beweging, en het feit dat deze rechten niet voluit of in gelijke mate kunnen worden uitgeoefend, zowel in het openbaar domein als in de privé-sfeer, indien vrouwen en mannen in onveiligheid verkeren of denken hierdoor te worden bedreigd.

2. De ondertekenaar erkent bovendien dat vrouwen en mannen, deels wegens verschillende verplichtingen en levenswijzen, dikwijls het hoofd moeten bieden aan verschillende problemen met betrekking tot hun veiligheid, en dat deze bijgevolg aangepakt dienen te worden.

3. De ondertekenaar verbindt er zich bijgevolg toe:

- (a) rekening houdend met gender de statistieken te analyseren inzake het aantal en de soorten incidenten (inclusief zware misdaden tegen de persoon) die de veiligheid van vrouwen en mannen aantasten en, telkens wanneer het nodig is, de graad en de aard van de angst voor misdaad of andere bronnen van onveiligheid te meten;
- (b) strategieën, een beleid en acties te ontwikkelen en uit te voeren, inclusief specifieke verbeteringen van de toestand of de inrichting van de plaatselijke omgeving (bijvoorbeeld overstapplaatsen van het vervoer, parkings, openbare verlichting), teneinde het politietoezicht en andere verwante diensten te garanderen, de veiligheid van vrouwen en mannen in de praktijk te vergroten, en hun respectieve perceptie van het gebrek aan veiligheid te trachten te doen afnemen.

Artikel 22 – Seksueel geweld

1. De ondertekenaar erkent dat seksueel geweld, dat vrouwen in onevenredige mate treft, en schending vormt van een fundamenteel mensenrecht, en een belediging vormt van de waardigheid en de fysieke en morele integriteit van de mens.
2. De ondertekenaar erkent dat seksueel geweld ontstaat uit het idee bij de agressor dat één sekse superieur is tegenover de andere in een context van een ongelijke machtsrelatie.
3. De ondertekenaar verbindt er zich bijgevolg toe een beleid en acties tegen seksueel geweld in te voeren en te versterken, inclusief:
 - Het verstrekken of ondersteunen van specifieke structuren voor slachtofferhulp
 - Het verstrekken van openbare informatie, in iedere taal die ter plaatse in hoofdzaak wordt gebruikt, over de beschikbare hulp in de regio
 - Ervoor zorgen dat de betrokken professionele teams opgeleid zijn om slachtoffers te identificeren en te hulp te komen
 - voor een doeltreffende coördinatie te zorgen tussen alle betrokken diensten, zoals de politie, gezondheids- en huisvestingsdiensten.

- Sensibiliseringscampagnes en opvoedkundige programma's bevorderen die bestemd zijn voor aanwezige of potentiële slachtoffers en voor de agressors.

Artikel 23 - Mensenhandel

1. De ondertekenaar erkent dat de misdaad van de mensenhandel, die vrouwen en meisjes in onevenredige mate treft, en schending vormt van een fundamenteel mensenrecht, en een belediging vormt van de waardigheid en de fysieke en morele integriteit van de mens.
2. De ondergetekende zorgt ervoor dat hij een beleid en acties om mensenhandel te voorkomen invoert en versterkt, inclusief indien nodig:
 - Informatieverstrekking en sensibiliseringscampagnes
 - Opleidingsprogramma's voor de professionele teams die ermee belast zijn de slachtoffers te identificeren en bij te staan
 - Maatregelen om de vraag te ontmoedigen
 - Gepaste maatregelen om de slachtoffers bij te staan, inclusief de toegang tot medische behandeling, een geschikte en veilige woning en tolken

PLANNING EN DUURZAME ONTWIKKELING

Artikel 24 – Duurzame ontwikkeling

1. De ondertekenaar erkent dat bij de planning en de ontwikkeling van strategieën voor de toekomst van zijn grondgebied, de principes van de duurzame ontwikkeling ten volle moeten worden nageleefd, en dat deze een evenwichtige integratie moeten omvatten van de economische, sociale, culturele en milieudimensies, en tevens de noodzaak om de gelijkheid van vrouwen en mannen te bevorderen en te verwezenlijken.
2. De ondertekenaar verbindt er zich bijgevolg toe het principe van de gelijkheid van vrouwen en mannen in beschouwing te nemen als fundamentele dimensie bij zijn gehele planning of bij de ontwikkeling van zijn strategieën, voor de duurzame ontwikkeling van zijn grondgebied.

Artikel 25 – Plaatselijke en stadsplanning

1. De ondertekenaar erkent het belang van de ontwikkeling van zijn ruimte, zijn vervoer, zijn economie, en van zijn beleid en zijn plannen voor bodemgebruik, teneinde voorwaarden te scheppen waarbij het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen makkelijker bereikt kan worden.

2. De ondertekenaar verbindt zich ertoe, ervoor te zorgen dat, in het ontwerp, de uitwerking en de implementering van dit beleid en van deze plannen:

- Er rekening gehouden wordt met de behoefte om de reële gelijkheid in alle aspecten van het lokale leven te bevorderen en dat
- Er rekening gehouden wordt met de specifieke behoeften van vrouwen en mannen betreffende, bijvoorbeeld, werkgelegenheid, toegang tot de diensten en tot het culturele leven, scholing en het uitoefenen van de verantwoordelijkheden in het gezin, berustend op relevante gegevens van lokale of andere herkomst, met inbegrip van genderanalyses die gemaakt worden door de ondertekende organisatie;
- Er kwalitatief hoogstaande voorzieningen getroffen worden die rekening houden met de behoeften van vrouwen en mannen.

Artikel 26 – Mobiliteit en Transport

1. De ondertekenaar erkent dat mobiliteit en toegang tot de transportmiddelen essentiële voorwaarden om vrouwen en mannen in staat te stellen een groot aantal van hun rechten, werkzaamheden en

activiteiten uit te oefenen, met inbegrip van de toegang tot werkgelegenheid, onderwijs, cultuur en basisdiensten. Hij erkent ook dat de duurzame ontwikkeling en het succes van een gemeente of regio voor een groot deel afhangen van de ontwikkeling van vervoersinfrastructuur en openbaar vervoer die efficiënt en kwaliteitsvol zijn.

2. De ondertekenaar erkent eveneens dat vrouwen en mannen in de praktijk vaak verschillende behoeften en gewoontes hebben qua mobiliteit en vervoer, berustend op factoren zoals het inkomen, de verantwoordelijkheden met betrekking tot de kinderen en andere personen ten laste of de werkuren en dat vrouwen als gevolg daarvan in grotere mate dan mannen gebruik maken van het openbaar vervoer.

3. Daarom verbindt de ondertekenaar zich ertoe:

(a) Om rekening te houden met de respectieve mobiliteitsbehoeften en het vervoermiddelengebruik van vrouwen en mannen, met inbegrip van zij die in stedelijke en landelijke gemeenten wonen;

(b) Om ervoor te zorgen dat de aan de burgers aangeboden transportdiensten op zijn grondgebied helpen om aan de specifieke en gemeenschappelijke behoeften van vrouwen en

mannen te voldoen, en bijdragen tot een echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen in het lokale leven.

4. De ondertekenaar verbindt zich er ook toe om de geleidelijke verbetering van het openbaar vervoer te bevorderen op zijn grondgebied, met inbegrip van intermodale verbindingen, om aan de specifieke en gemeenschappelijke behoeften van vrouwen en mannen te voldoen wat betreft vervoer, dat regelmatig, betaalbaar, veilig en toegankelijk moet zijn, en zo bij te dragen tot duurzame ontwikkeling.

Artikel 27 – Economische ontwikkeling

1. De ondertekenaar erkent dat de verwezenlijking van een evenwichtige en duurzame ontwikkeling een essentiële succesfactor is voor een gemeente of regio, en dat zijn activiteiten en diensten in dat domein betekenisvol kunnen bijdragen tot de vooruitgang van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

2. De ondertekenaar erkent de noodzaak om het niveau en de kwaliteit van tewerkstelling van vrouwen te verhogen en erkent tevens dat het armoederisico verbonden aan langdurige werkloosheid en niet-betaald werk bijzonder groot is voor vrouwen.

3. De ondertekenaar verbindt zich ertoe om in verband met zijn activiteiten en diensten op het vlak van economische ontwikkeling rekening te houden met de behoeften en belangen van vrouwen en mannen, en met de gelegenheden die zich aandienen om de gelijkheid te bevorderen en daarvoor de nodige maatregelen te nemen. Het kan daarbij gaan om volgende acties:

- De ondernemende vrouwen te helpen en aan te moedigen
- Ervoor zorgen dat de financiële of andere ondernemingssteun de gelijkheid van mannen en vrouwen bevordert
- De vrouwen in opleiding ertoe aanmoedigen om kennis en kwalificaties te verwerven die toegang verlenen tot arbeidsplaatsen die over het algemeen als mannelijk beschouwd worden, en omgekeerd;
- De werkgevers ertoe aanmoedigen om vrouwelijke leerlingen of stagiairs aan te werven met kennis en kwalificaties die over het algemeen als «mannelijk» beschouwd worden, en omgekeerd.

Artikel 28 – Het milieu

1. De ondertekenaar erkent zijn verantwoordelijkheid voor de verwezenlijking van een hoog niveau van bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu op zijn grondgebied, met inbegrip van zijn lokaal beleid betreffende afval, lawaai, luchtkwaliteit, biodiversiteit en impact van de klimaatverandering. Hij erkent het gelijke recht van vrouwen en mannen om gebruik te maken van zijn diensten en beleid op gebied van milieu.
2. De ondertekenaar erkent dat op vele plaatsen de levenswijze van vrouwen en mannen verschilt, dat vrouwen en mannen een verschillend gebruik blijken te maken van de lokale diensten of openluchtruimtes, en dat zij af te rekenen hebben met milieuproblemen van verschillende aard.
3. Bijgevolg verbindt de ondertekenaar zich ertoe voor de uitwerking van zijn milieubeleid en -diensten gelijke en volledige aandacht te besteden aan de specifieke behoeften die verbonden zijn met de respectieve levenswijzen van vrouwen en mannen, en aan het principe van solidariteit tussen de generaties.

DE REGULERINGSROL

Artikel 29 – De lokale collectiviteiten als regelgevende organen

1. In de uitoefening van zijn taken en competenties, en als regulator van de relevante activiteiten op zijn grondgebied, erkent de ondertekenaar het belang van een effectieve regulering en de bescherming van de consument voor het vrijwaren van de veiligheid en het welzijn van de lokale bevolking. Hij erkent ook dat de weerslag van de relevante reguleringsactiviteiten verschillend kan zijn voor vrouwen en mannen.
2. In de uitoefening van zijn reguleringstaken verbindt de ondertekenaar zich ertoe om rekening te houden met de behoeften, belangen en specifieke leefomstandigheden van vrouwen en mannen.

VERBROEDERING EN INTERNATIONALE SAMENWERKING

Artikel 30

1. De ondertekenaar erkent de waarde van de verbodering en van de Europese en internationale samenwerking van de lokale en regionale collectiviteiten voor het dichter bijeenbrengen van de burgers en voor het bevorderen van de uitwisseling van knowhow en onderling begrip over de nationale grenzen heen.
2. De ondertekenaar verbindt zich ertoe in zijn activiteiten op het vlak van verbodering en Europese en internationale samenwerking:
 - vrouwen en mannen van verschillende achtergrond op een gelijke manier te betrekken bij zijn activiteiten
 - zijn verboderingen en Europese en internationale partnerships te gebruiken als een platform voor uitwisselingen van ervaring en knowhow betreffende kwesties van gelijkheid tussen vrouwen en mannen
 - de dimensie van gelijkheid van vrouwen en mannen te integreren in zijn gedecentraliseerde samenwerkingsacties.

The Council of European Municipalities and Regions (CEMR) is the broadest association of local and regional in Europe.

Its members are national associations of local and regional governments from over thirty European countries. The main aim of CEMR is to promote a strong, united Europe based on local and regional self-government and democracy; a Europe in which decisions are taken as closely as possible to its citizens, in line with the principle of subsidiarity.

CEMR's work covers a wide range of themes, including public services, transport, regional policy, the environment, equal opportunities...

CEMR is also active on the international stage. It is the European section of the world organisation of cities and municipalities, United Cities and Local Governments (UCLG).

HET EUROPESE CHARTER VOOR GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN OP LOKAAL VLAK

Een Charter voor de lokale en regionale besturen in Europa: een engagement om vanuit hun positie en samenwerkingsverbanden een grotere gelijkheid te bekomen voor hun burgers

Ik, ondergetekende(naam van de persoon)
met het mandaat van
in (naam van lokaal / regionaal bestuur)

bevestig hierbij dat het bovenvermelde bestuur formeel instemt met de inhoud en de bepalingen van het Europese Charter voor gelijkheid van vrouwen en mannen op lokaal vlak en dat ik gemachtigd ben om in naam van dit bestuur op te treden voor deze aangelegenheid.

Handtekening

Datum ondertekening

Ik stem ermee in om een volledig ingevuld en ondertekend exemplaar van dit formulier te bezorgen aan de Raad van Europese Gemeenten en Regio's, de promotor van het Charter, op het volgende adres:

Secretaris-Generaal
Raad van Europese Gemeenten en Regio's
(CEMR – CCRE)
15 rue de Richelieu
F-75001 Parijs - Frankrijk

Brussels

1, Square De Meeûs
1000 Brussels
tel. : + 32 2 511 74 77
fax : + 32 2 511 09 49

Paris

15, rue de Richelieu
75001 Paris
tel. : + 33 1 44 50 59 59
fax : + 33 1 44 50 59 60

e-mail : cemr@ccre.org
www.ccre.org

CEMR thanks the European Commission for its financial support.

The Commission is not responsible for any use
that may be made of the information contained therein